

DE KRINGLOOP DER ZIEL

In de korte periode van een menselijk leven is het heel moeilijk je in te denken, hoe feitelijk een kringloop van bewustzijn en vorm zich kan afspelen. De ziel is de kern van al deze dingen en als zodanig het centrale punt van onze beschouwing. Toch wil ik graag op een paar puntjes wijzen, voordat wij de ziel zelve gaan beschouwen.

U heeft ongetwijfeld opgemerkt, dat in elke beschaving (elke groeiende beschaving) een reeks culturen elkaar afwisselt. Wij zien een golfverschijnsel; een opkomst van een bepaalde cultuur, een ondergang daarvan maar gelijktijdig een opkomen van een andere cultuur, die meestal weer iets verder gaat. Dan is ook steeds weer het verschijnsel opvallend duidelijk van de tijdelijke duisternis. Wij spreken b.v. van de duistere middeleeuwen. En ondanks alles doen we dat niet geheel ten onrechte. Al zijn er in die middeleeuwen veel behoorlijke en heel mooie dingen geweest, toch was toen zowel technisch als geestelijk een zeker dieptepunt ingetreden. Dit kon niet meer gecompenseerd worden door andere beschavingen elders.

Deze verschijnselen vinden we in de historie van de mens. Maar wanneer zij in de historie consequent voorkomen, zou het redelijk zijn aan te nemen, dat ook buiten het zuiver menselijk bestaan, de zuiver menselijke maatschappij een dergelijke wisseling kan optreden. Dit is tot zover een waarschijnlijkheidstheorie, die u zelf zoudt kunnen nagaan. Hetgeen ik u nu ga vertellen, klinkt u misschien wat fantastischer. Toch verzoek ik u aan te nemen, dat aan de hand van onze onderzoekingen dit op waarheid berust.

Wanneer een bewustzijn begint zich in een vorm te uiten, staat deze ver onder het menselijk peil. Wij hebben te maken met zeer primitieve dierlijke vormen, die op de duur zich meer specialiseren en aanpassen aan het milieu. Hoe sneller die aanpassing plaatsvindt, hoe sneller het milieu een gecompliceerde structuur wordt, die zich tracht vrij te maken van de natuurlijke verschijnselen de natuurlijke wetten. Het voertuig evolueert gelijktijdig met de mogelijkheden van de maatschappij om dit voertuig te beschermen tegen de normale natuurkrachten. Dit impliceert dat wanneer de mens op een gegeven ogenblik zover komt, dat hij zich qua voertuig, qua bescherming tegen klimaat onafhankelijk kan maken van alles wat de normale verschijnselen van de wereld daarvoor kunnen betekenen, het voertuig van de mens zich zal sublimeren. Een proces van evolutie, waarbij we ons op de duur zelfs kunnen indenken, dat het menselijk lichaam grotendeels gaat bestaan uit kracht, energie.

Wanneer dit grotendeels energie is geworden, zou een volgende trap zijn zuivere energie. Zuivere energie kan zich wel bezighouden met de stof en heeft invloed op de stof, maar ze leeft niet meer in de stof. Het gevolg zal zijn, dat tijdens een dergelijke evolutionaire periode de overblijfselen van het verleden praktisch teniet gaan. Het is zelfs heel goed mogelijk, dat een dergelijk ras de overblijfselen van steden e.d. bewust vernietigt, daarmee trachtende een nieuwe aarde te scheppen voor andere groeiprocessen. Maar met het wegvallen van een direct dominerende factor zal ongetwijfeld wederom voor de overgebleven dieren en schepselen de strijd om de superioriteit in grote hevigheid ontbranden. (De mens is door zijn groter intelligentie, zijn groter vermogen op het ogenblik een evenwicht-brengende factor. Misschien zoudt u zeggen "evenwicht-verstorend", maar aan de andere kant van de balans daar zit de mens zelf.) Het resultaat is, dat dus b.v. de apen of de honden of de katten wederom onder normale natuurwetten beginnen op hun manier een samenleving te vormen, waarbij degene, die de beste verstandelijke ontwikkeling hebben, langzaam maar zeker boven de andere uitkomen en opnieuw van onderaf aan dezelfde cyclus beginnen. Daarmee hebben we echter die voertuiglijke kwestie niet helemaal afgehandeld. Want aangenomen, dat die voertuigen alleen op aarde blijven, dan zou er voor die voertuigen niets te doen zijn. Een mens - dat weet u allemaal - wil altijd verder. Hij zoekt altijd het onbekende. Soms het onbekende van de geest, heel vaak ook het onbekende in de stof. Reeds nu denkt men aan ruimtevaart b.v. Het is logisch aan te nemen, dat uit energie bestaande entiteiten de ruimte - voor u slechts moeizaam met een raket misschien te overwinnen - gemakkelijk kunnen overwinnen, althans veel eenvoudiger dan u. Een uitbreiding van dit bewustzijn over het zonnestelsel zou mogelijk zijn.

Hoe deze vormen zich verder zullen ontwikkelen, kunnen we niet zeggen. Ik kan u alleen vertellen, dat wat de aarde betreft - of beter gezegd het zonnestelsel hier - er tenminste vier dergelijke klassen zijn, die elk miljoenen jaren van elkaar verschillen in vorming en bewustwording en die alle voertuiglijk bestaan. Er zal waarschijnlijk wel een ogenblik komen, dat er ook geen energie meer nodig is, dat alleen een weten blijft bestaan. En dat komt dan in een wereld, die ook voor ons van de geest te abstract is.

Ik vertel u dit, omdat men de kringloop van de ziel vaak veel te eenvoudig wil zien. Men denkt het zich heel vaak als volgt in: Wij hebben aan de top van de cyclus God, originerende factor of goddelijke gedachte. Vandaar krijgen we de afdaling door de verschillende sferen en gebieden, waarbij de ziel langzaam met voertuigen bekleed wordt. Zij bereikt het stoffelijk peil, komt op een sub-stoffelijk peil, beleeft de onderwereld gaat naar boven, betreedt hernieuwd de menselijke wereld en gaat vandaar via mentaal gebied en andere sferen wederom tot God. Dat is natuurlijk heel aardig en heel mooi gedacht. Het is in een zeer grote lijn misschien niet eens onjuist.

Maar de ziel kan niet bewust in God opgaan. Wanneer we hier b.v. denken aan de theorieën van de Rozenkruisers, dan valt ons direct op dat zij zeggen: Ja, maar je kunt slechts bewust deze kringloop doormaken, voor zover je bewustzijn reikt. Dat wil zeggen; Er volgt een periode van bestaan zonder bewustzijn, zonder contact met de buitenwereld. Is dat redelijk? We krijgen dan een voortdurende herhaling van alleen het onderste gedeelte van de cyclus. Dit is niet zo aanvaardbaar als b.v. de spiraalgedachte, die we voor de ontwikkeling van bewustzijn en werking van de ziel terugvinden in stellingen van theosofen, enkele antroposofen, daarnaast ook eigenaardig genoeg in de Pythagorese school - zij het daar in een variant van de berekening van cirkelvlakken en veelhoeken - en in het begin vinden dat ook nog in China. Bij deze spiraalbeweging neemt men aan, dat men God moet zien als middelpunt, waar om men zich beweegt. Het rad van de boeddhistische lama heeft ongeveer dezelfde betekenis. Men beweegt zich rond het Goddelijke en kan dat Goddelijke misschien steeds meer benaderen, waardoor de kringloop kleiner wordt, maar ze blijft voortgaan.... tot het middelpunt wordt bereikt. Hier is in ieder geval weggefallen de eindeloosheid van het proces, die we krijgen wanneer we een zuivere kringloop aannemen rond God; terwijl het onbewust zijn (het voortdurend het "ik" verliezen in God zonder dit te kunnen ervaren) wegvalt, wat wij in het door mij genoemde beeld van sommige Rozenkruisers vinden.

We zullen nu natuurlijk een paar vragen moeten oplossen. Een van de eerste vragen is wel: Kan er een kringloop van de ziel bestaan? Mijn antwoord hierop is: Zover als onze ervaring reikt: Ja, zeer zeker. Wij zien n.l. dat wanneer van uit het Goddelijke een gedachte origineert, deze zich via verbinding met de chaos tot ikheid ontwikkelt; dat die kracht gelijk blijft maar kan gaan door de menselijke gebieden, kan gaan door de geestelijke gebieden en weer uit ons gezichtsvermogen verdwijnt.

Wij weten, dat bij deze menselijke gebieden echter ook nog iets anders mee betrokken is n.l. dat terrein, waarover ik zo even heb gesproken: Een steeds verdergaan dus van vormontwikkeling, daarmee het aanvaarden van grotere verantwoordelijkheid, op de duur het werken met gedachtekracht als enig bewust gehanteerd constructiemiddel en daaruit het ontstaan van de grote werkelijke kracht. Perversie van kracht is - zoals u misschien weet - macht, zodat wij in deze hogere regionen soms krijgen de poging om de kracht te gebruiken tot heersen. In dat geval komen we tot wat wij kunnen noemen machtsmisbruik en daarmee tot verval van de eigen persoonlijkheid van die wezens. Dit zou misschien zelfs aanleiding kunnen zijn voor de zondevaltheorie en de strijd der engelen met de val van Lucifer.

Nu blijkt aan de andere kant ook, dat onze ziel met haar verschillende voertuigen toch niet altijd één vaste lijn vormt. Er is sprake van een voortdurend zich rondbewegen van uit de sferen - het hoogste bewustzijnspunt - naar de stof en terug. Stellende, dat dit moet worden gezien als een eerste kringloop, noemen wij dit de kleine circulatie van bewustzijn door de sferen. Daarnaast echter bestaat de steeds verdergaan der bewustwording, die een groter baan met zich brengt. Deze grote kringloop echter moet een kringloop zijn die gaat van God tot God. Deze kringloop kan nooit bestaan uit een meermalen ondergaan in God zonder bewustzijn. Reden? Al hetgeen aanwezig is moet worden gezien als geschapen door God of uit God. Als zodanig is God in alle dingen evenzeer vertegenwoordigd als in de menselijke gedachte, in het menselijk wezen, de menselijke ziel. De onvolledigheid der delen behoeft niets toe of af te doen aan de volledigheid, de volmaaktheid van het geheel. Een ondergaan in

God in onbewustzijn zou alleen betekenen: het beleven van werelden, waarin geen bewustzijn mogelijk is.

Nu blijkt echter, dat elk individu in feite - dus elke ziel, die een eerste bewustzijn heeft verworven - zich voortdurend zal verzetten tegen elke uitblussing van bewustzijn en daarvoor soms de meest eigenaardige wegen bewandelt. Het is logisch, dat een bewustzijn, dat in dat Goddelijke niet verder kan gaan, zich zal verzetten tegen een verdergaan. Hiervoor pleit o.m. het vastgestelde feit van reïncarnatie, dat zeer duidelijk een kwestie van keuze is en alleen al als een soort zelfbehoud de ziel weer een stoffelijke bevoertuiging doet zoeken tezamen met de geest. Wanneer echter van vorm tot vorm een evolutie plaatsvindt, waarbij niet alleen betrokken is het geestelijk geheel of de ziel als zodanig maar elke bevoertuiging, die zij tot haar eigen kan maken, dan is het voorstelbaar, dat na vele perioden van korte levens met wisseling van wereld op de duur een zodanig voertuig kan worden gebouwd dat de ziel hierin desnoods tot het einde der dagen zonder onderbreking kan blijven bestaan. Dit houdt in, dat een correlatie van feiten, die door het korte leven op aarde en de daarop volgende verandering van omstandigheden in de sferen in het begin moeilijk is, nu volledig juist mogelijk is en wel niet alleen op basis van het gevoel (dus de beleving) maar ook der redenering, der bewustwording.

Dan stel ik: De kringloop der ziel is te verdelen in een aantal fasen. Als eerste dezer fasen zien we bewustwording in de chaos. De ziel in de chaos wordt zich bewust van zichzelf. Deze fase kent geen onderbrekingen en geen wisselingen van sfeer.

De tweede fase is een erkennen van de omgeving. Hierbij treedt een wijziging van omgeving door eigen onbewust ingrijpen meermalen op. Het bewustzijn van het "ik" als zodanig wordt niet onderbroken noch in fasen ingedeeld.

Derde fase: Een vormbewustzijn, waarbij voor het eerst een bewuste neerdaling in de stof kan plaatsvinden. Dit geschiedt meestal onder leiding van geestelijk meer bewusten en zal een reeks van stoffelijke vormen als één geheel doen beleven waar geen individuele binding aan de vorm optreedt, maar de vorm slechts een belevingsmogelijkheid voor de ziel plus haar geest doet plaatsvinden.

De daaropvolgende fase: De directe binding áán het individu en beschouwing van uit het individu. Hierbij treedt voor het eerst een onderbreking op. Dat wil zeggen, dat het bewustzijn een direct verschil vaststelt bij het wegvallen van de vorm en het bestaan van de vorm. De ziel zal in deze fase zich voorbereiden op een menselijk zijn, waarbij zij komt tot een beschouwing van zichzelf.

Menselijk zijn - dat is de volgende fase dus - houdt in: Een erkennen van het "ik" plus een streven van, dat "ik" in een stoffelijke wereld. Dit streven in de stoffelijke wereld wordt door de dood onderbroken. Achtereenvolgens worden verschillende werelden beleefd, doch zij worden niet als een geheel aanvoeld en de ervaringen uit de verschillende werelden zijn voor het bewustzijn nog niet tot één geheel verenigbaar.

De volgende trap: De ziel vindt een voertuig, waarin de continuïteit van bewustzijn blijft bestaan en geen erkennen is van dood. Er is geen sprake van onderbreking van bewustzijn. Een absolute correlatie van alle levensfeiten is voortdurend mogelijk. Hierin begint tevens meestal het eenheidsdenken zich te ontwikkelen.

De volgende fase: Het ontstaan van een eenheid van gedachten, waardoor vele individuen tezamen een soort monstrueus brein vormen, dat een oplossing voor elk der individuen van bepaalde belangrijke vragen - b.v. wat is het doel van het leven? - beter mogelijk maakt, een uitbreiding van het bewustzijn, het gelijktijdig ontstaan van voertuiglijke vormen met een zeer lange levensduur. (onder zeer lang hier te verstaan enkele honderdduizenden jaren.)

De daaropvolgende fase: Een bevoertuiging van ziel en geest in zuivere kracht waardoor handeling mogelijk blijft op elk terrein. Geen grens meer aan het leven, tenzij door eigen wil of bewustzijn; een vermogen om uit het totale denken (of de goddelijke gedachte) voor zichzelf steeds meer te putten. In deze fase - voor zover ons bekend - een zich vormen van een beeld van de Schepper voor de eerste maal.

De daaropvolgende fase: Het erkennen van de duplicatie der omstandigheden. Dat vraagt enige verdere uitleg.

Onder de duplicatie der omstandigheden verstaan wij: Het gelijktijdig aanwezig zijn van een z.g. tijdscontinuüm, waarin alle gebeurtenissen achtereenvolgens plaatsvinden opgebouwd uit het bewustzijn van alle individualiteiten, die deel uitmaken van de schepping; en in de tweede plaats het goddelijk geschapene, dat alle omstandigheden en mogelijkheden gelijktijdig volledig verwerkelijkt uitdrukt. In deze fase is zeer waarschijnlijk een vergelijking van deze beide werelden, daardoor een erkenning van de eigen functie binnen het Groot Geschapene en het aanvaarden van deze functie in de uit het gedachteleven of bewustzijn der schepselen geboren continuüm.

Van hieruit als mogelijkwijze laatste fase (er kunnen dus meer trappen zijn, maar die kunnen we niet vaststellen) een zo sterke identificatie van het "ik" met het totaal der schepping dat het wezen als individu verdwijnt uit de wereld van de bewustzijn-kennende entiteiten met hun tijdscontinuüm enz. enz. en daarvoor in de plaats een direct en volledig deelhebben in de eigen plaats - als een soort lijn in een goddelijk schilderwerk - aan de goddelijke schepping. Daar heeft U dan een korte tekening van de wijze, waarop wij dit zien en ons dit - ook dankzij hetgeen wij door anderen hebben kunnen leren - kunnen voorstellen.

Het is natuurlijk niet voldoende om alleen op deze manier die kringloop te bezien. Want wat voor ons wel zeer belangrijk is, is het eigen bewustzijn. Het slagzinnetje - zou ik haast zeggen - van Descartes: "Cogito ergo sum; ik denk, dus ben ik", zou eigenlijk veranderd kunnen worden tot: "Ik ben de gedachte." Er doet zich n.l. het typische verschijnsel voor, dat het bewustzijn te allen tijde bepalend is voor de vorm, die het ego kan aannemen. Dit geldt niet alleen bij de stoffelijke bevoertuiging maar - zover we kunnen nagaan - evenzeer bij het aannemen van een geestelijke vorm, tot de hoogste trap. Dan is de gedachte in de kringloop van de ziel het meest belangrijke punt en is het de ontwikkeling van het denkvermogen in de eerste plaats, dat beslissend zal zijn voor de uiteindelijke relatie van het "ik" met de Godheid. Ik hoop, dat ik tot zover nog duidelijk ben. Die relatie met de Godheid van uit het denken doet zich wederom kennen als een kringloopverschijnsel en hierbij komen wij wederom tot de spiraal. Alleen moet ik daarbij opmerken, dat de spiraal een gelijkmatige winding heeft en dus moet worden gedacht in de lengte en niet naar het middelpunt toe. Wat zien wij n.l.? Elke keer is er een ontdekken van de wereld, een vormen van een oordeel over de wereld en daardoor een vormen van een oordeel over het "ik", wat een stelling nemen tegen de wereld en een hernieuwd bewustzijn t.o.v. de wereld met zich meebrengt. Op deze wijze voltrekt zich soms zelfs in één mensenleven een reeks van 3 á 4 van deze wentelingen.

Deze kringloop van de gedachte betekent echter ook een progressief worden. Want wanneer wij eenmaal twee punten bewustzijn hebben, dan zal onze volgende realisatie niet drie maar vier zijn. Van vier uit niet vijf maar acht, enz. De uitbreiding gaat dus in een reeks. En bij deze reeks blijkt, dat het aantal ontstane problemen - werkelijke problemen dus - voor de gedachte gelijke tred houdt met de ontwikkeling van het bewustzijn. In deze zin zou de gedachte dus niet alleen betekenen het ontstaan van een nieuw weten maar vooral van een nieuwe vraag, een nieuwe levenshonger. Zoals ik zo even reeds opmerkte, wordt de mens meestal door het onbekende, door het geheim geprikkeld. Ik meen dit in dezelfde mate te mogen verklaren omtrent onze eigen wereld, waarin ook het onbekende een zeer grote aantrekkingskracht kan hebben. Naarmate er meer punten komen, waarop problemen bestaan voor de ziel, zal haar uiting via de geest in een grotere diversie van vormen mogelijk zijn. Op de duur zou het mogelijk moeten zijn, dat de ziel zich uit in vele differente vormen en niet slechts in vormen van eenzelfde gehalte of inhoud. Daarmee zijn wij het beeld Gods geworden. Maar het beeld Gods zijn (kwalificatie van het werkelijk mens-zijn) is niet voldoende. Want op het ogenblik, dat wij het klein-Scheppend vermogen in onszelf ontwikkelen, komt de behoefte het Groot-Scheppend vermogen te begrijpen. En dit probleem brengt ons uiteindelijk tot de identificatie met het Groot-Goddelijk denken. Bij elke kringloop der ziel - of beter gezegd: bij de kringloop van elke ziel - zal ons dus weer blijken, dat in de gedachten een opeenvolgende reeks van godsbeelden of godsvoorstellingen ontstaat, die te allen tijde een uiting zijn van het eigen "ik". Deze godsbeelden - niet in staat om een antwoord te geven op de vragen, die de mens zich stelt - zullen steeds door andere en grotere vervangen worden. Er komt echter een ogenblik, waarbij geen probleemstelling meer mogelijk is en het godsbeeld, dat in het "ik" ontstaan is, identiek zal zijn met het werkelijk Scheppend Vermogen. Op dit ogenblik zal m.i. de bewustwordingsgang voleind zijn. De kracht, waaruit de voertuigen (de geest, de ziel) zijn opgebouwd, zal vermoedelijk haar weg verder kunnen voortzetten en dus hernieuwd deze cyclus kunnen gaan. Het bewustzijn zelve blijft echter geïdentificeerd met de werkelijk

Scheppende Gedachte - met God - en zal als zodanig aan deze volgende bewustwording geen persoonlijk deel hebben.

Nu wil ik nog proberen na deze stellingen van te voren een paar van de meest voorkomende vragen te beantwoorden. Het maakt het zo dadelijk gemakkelijker om alles geredelijk af te wikkelen. Een van de grootste vragen, die u ongetwijfeld zult stellen en die voor u de meest belangrijke zal zijn: Maar herhalen wij dan ons bestaan?

Antwoord: Uw bestaan van heden zal ongetwijfeld herhaald worden, maar door een andere entiteit. Het voeren van dit bestaan betekent voor u het ontdekken van bepaalde waarheden omtrent uzelve, het vormen van een reeks stellingen t.o.v. de kosmos, waardoor het u niet mogelijk zal zijn een volkomen identiek leven nogmaals te voeren, hetzij in de stof, hetzij op andere wijze.

Een tweede vraag, die waarschijnlijk ook al hier en daar broeit: Maar moeten wij dan steeds terugkeren?

Antwoord: Er bestaat geen feitelijke terugkeer, alleen een schijnbare. Want elke terugkeer volgens stoffelijk bewustzijn - dus in een stoffelijke wereld - moet toch betekenen een schrede vooruit qua bewustwording, qua denken. Als zodanig is er nooit een volledige repetitie mogelijk en heeft karma of oorzaak en gevolg als een rechtlijnige werking op de incarnatie slechts in zoverre invloed, dat zij bepaalt in welke bewustzijnsomstandigheden men verder gaat. Terugval is daarbij niet mogelijk. Dit in tegenstelling dus met de Indische theorie.

En dan nog een laatste vraag: Is er geen middel om aan deze zich voortdurend herhalende kringloop in het kleine te ontkomen en direct deel te worden van de grote kringloop?

Antwoord: Deze weg bestaat inderdaad. Op het ogenblik, dat het "ik" kan komen tot een volledige identificatie met een hele wereld, zijn alle fasen, die in die wereld ooit zijn vastgelegd, mede inbegrepen in de nieuwe vorm van bewustwording. Dit is een soort goddelijk bewustzijn, dat ons innerlijk wordt gegeven, en ontstaat in ons a.h.w. als gevolg van ons eigen zelfvergeten, waardoor we openstaan voor de ons omringende goddelijke kennis. Daarbij wordt dan een gehele fase overgeslagen. Het is echter niet mogelijk alle fasen over te slaan en op eenmaal de volledige bewustwording te volbrengen, In verband hiermede wil ik u wijzen op Jezus' verklaring: In het Huis mijn Vaders zijn vele woningen. Er zijn zeer zeker vele mogelijkheden voor ons om - onvolmaakt en nog niet volledig volbracht hebbende - reeds te wonen in het bewustzijn van het Goddelijke, de goddelijke kracht door onszelf te uiten en het goddelijk weten in ons te dragen. Maar telkenmale, wanneer we deze gave ontvangen hebben tot ons uiterste vermogen betekent dit een mogelijkheid tot uitbreiding van ons bewustzijn en daardoor intensifiëring van de eenheid tussen de ziel en haar Schepper. Op deze wijze zal dan - dus zelfs in het Vaderhuis - eerst langzaam een absolute benadering van de Vader Zelve mogelijk zijn.

En nu ik bij deze lezing al een paar eerder voorgekomen vragen heb behandeld - de laatste vraag b.v. stamt uit Argentinië, de eerste uit de Ver. Staten, voor het geval u dat ook nog weten wilt - geloof ik, dat ik het verder veilig aan u kan overlaten wat wij deze avond hieromtrent verder bespreken. Ik heb getracht u globaal en hier en daar zelfs oppervlakkig een inzicht te geven in hetgeen wij omtrent de kringloop der ziel hebben geleerd en ik hoop, dat uit uw vragen zal blijken, dat u in uw eigen fase al reeds een behoorlijk bewustzijn bezit van de mogelijkheden hiervan.

DISCUSSIES

Zo, vrienden. Dan zijn we nu aan het tweede gedeelte gekomen van onze avond. En ik hoop, dat het eerste gedeelte u in ieder geval een paar punten heeft bewezen. Ik wil ze wel even opsommen.

In de eerste plaats, dat de kringloop der ziel geen eenvoudig probleem is.

In de tweede plaats, dat het erg moeilijk is om je daar een voorstelling van te maken.

In de derde plaats, dat - zelfs wanneer u deze rede geheel bestudeerd heeft - alleen het nadenken over deze kringloop voor u een studie kan betekenen van b.v. het leven uit vele sferen. Waarmee ik maar zeggen wil, dat u zich helemaal niet ongerust hoeft te maken, wanneer u nu een deel hiervan niet hebt kunnen volgen of helemaal niet hebt begrepen.

Nu gaan we eerst de vragen afwickelen. Aan de hand van die vragen wordt het mij in de eerste plaats al wel mogelijk een verdere toelichting op sommige aspecten te geven. En daarna zal ik u dan nog voor meer menselijk, meer eenvoudig gebruik een verkorte samenvatting geven, wanneer er tijd overblijft. Dus ik hoop, dat daarmee alle gemoederen nu gerustgesteld zijn. En ik hoop ook, dat u zich niet zult schamen om een vraag te stellen, wanneer u bang bent, dat dat erg eenvoudig is. Want ik mag u er dan op wijzen, dat de meest eenvoudige vragen soms de meest belangrijke zijn,. Probeert u eens naar waarheid te beantwoorden. Wie ben ik? Wat ben ik? Waar ben ik? Drie eenvoudige vragen. De beantwoording daarvan kost u precies een hele kringloop der ziel. Dan mogen we nu met de eerste vraag gaan beginnen, hoop ik.,

❖ *Is het de ziel zelve of onze Maker, die ons noodzaakt van dit aardse bestaan te scheiden en is deze noodzaak begonnen met het menselijk bestaan? Zo het onze ziel zelve is, moet het haar bewustzijn zijn, die dit vaststelt.*

Ja. Een aardige vraag in ieder geval. Kijk eens, voordat je een menselijke vorm hebt en dus komt tot dit eigenaardig menselijk jezelf beschouwen te midden van de wereld, valt je de wisseling van sfeer tot sfeer niet op. Dan is er dus een continuïteit. Wanneer eenmaal de geest (dus het bewustzijn) zover is gevorderd, dat dit verschil wordt opgemerkt, krijgen we ook het onderscheid van de verschillende sferen. Dan krijgen we te maken met die overgangen voor het totale bewustzijn, die men op aarde wel sterven noemt. In zekere zin is de overgang dus een direct gevolg van de bewustwording. Als zodanig is zij inherent aan de eisen, die onze Schepper ons stelt. Maar daarnaast zit nog iets anders. Het ogenblik van overgang - zoals u ongetwijfeld al meermalen hebt gehoord - is niet met onveranderlijke zekerheid vastgesteld. Het is afhankelijk van uw eigen bewustzijn. Toch weten wij, dat de meeste mensen er nu b.v. niet direct veel voor voelen om dood te gaan. Ze gaan toch. Waarom? Hun bewustzijn veroorzaakt dit niet. Maar de handelingen van hun bewustzijn - en door hun bewustzijn mogelijk geworden - t.o.v. de wereld en de kosmos veroorzaken het ogenblik van verzadiging, waarbij het onmogelijk is in een bepaalde wereld voort te bestaan. Men vindt het toch nog ingewikkeld, merk ik. Dan zullen we het zo zeggen: Het ogenblik van overgang wordt niet bepaald door het bewustzijn. Het is dus niet de ziel zelve, die het vaststelt. Het is ook niet de Schepper Die het vaststelt. Het is de verhouding van het bewustzijn ten opzichte van de ogenblikkelijk beleefde wereld plus de kosmos. Dus een mens, die kosmisch bewust is, hoeft niet op aarde te sterven. Die kan oneindig voortleven. Naarmate de harmonie met de kosmos kleiner is, krijgen wij een groter verbruik van krachten, een ondoelmatiger leven en daarmee de noodzaak om het voertuig te verlaten, waar het door een nog niet juist en harmonisch gebruik langzaam maar zeker obsoleet geworden is, verouderd is, niet meer bruikbaar. Om een voorbeeld daarbij te geven: Gesteld dat u een mooie ijzeren ketel heeft. Zolang u die ketel regelmatig poetst, dus beantwoordt aan de eisen, die en door gebruik en door het materiaal van de ketel worden gesteld, kunt u met zo'n ding tien geslachten lang doen. Maar als u nu die ketel alleen maar gebruikt, even afspoelt in het water en hem verder laat roesten, dan is hij binnen tien jaar onbruikbaar en soms nog wel eerder. Op dezelfde manier gaat het dus met je bestaan. Beantwoord je aan de eisen van a. het voertuig, b. het bewustzijn, dan is je bestaan praktisch oneindig en alleen aan de beperking van de stof onderhevig. Dus dan is het het goddelijk plan, dat het leven beëindigt. Maar zolang dat niet het geval is, dan is het niet je eigen bewustzijn maar juist het onbewust zijn, waardoor onvoldoende harmonie optreedt, dat de dood veroorzaakt, de overgang dus vaststelt.

❖ *Mag ik daaromtrent iets vragen, wat er eigenlijk vlak naast staat? Een beest heeft een lagere trap van bewustzijn dan de mens. Er zijn toch beesten, die in het astrale leven?*

Ja, zeker.

❖ *Zijn ze bewust, dat zo overgaan?*

Nee, die zijn zich meestal van die overgang niet bewust. En dat is heel begrijpelijk. Voor hen is leven niet gebonden aan de verhouding omgeving "ik", maar alleen aan de realisatie "ik ben". Dat is het verschil tussen mens en dier ook.

❖ *En voor degene, wiens leven door een ongeluk wordt afgesneden?*

Geldt precies hetzelfde. Omdat hier eigen onbewust zijn de persoon in de omstandigheden brengt, waarin het ongeluk gebeurt. Wanneer je weet, dat het gebeurt, kun je daar voorzorgen tegen treffen. Dan heb je dus een besluitvrijheid. Je kunt zelf uitmaken, of je dat risico noemt of niet, met de gevolgen daarvan. En of je het risico noemt of niet is weer afhankelijk van je bewustzijn, nietwaar? Maar als je niet weet, dat er een ongeluk komt, is je bewustzijn onvolledig. Kijk eens, we hebben het nu gehad over die kringloop van de ziel. Nu moet u zich nog even herinneren, wat ik heb gezegd. De ontwikkeling van bewustzijn gaat dus niet rechtlijnig maar het is een meetkundige reeks. Het is n.l. 2-4-8-16-32-64 enz. Het gevolg is dus, dat naarmate het bewustzijn groter wordt de kennis van de omgeving groter wordt maar ook een kennis van de eisen, die men aan het "ik" mag stellen. Wanneer het bewustzijn ver genoeg is gekomen, dan het - wat wij noemen de lijnen van oorzaak en gevolg of - zoals u misschien zegt de consequenties van de daden volledig zuiver en duidelijk. Worden die consequenties duidelijk gezien, dan kan door een eenvoudige wijziging in het heden een ongeluk, dat misschien over tien jaar pas, zou komen, reeds nu vermeden worden. Want we zien, dat als we zo verdergaan het ongeluk komt. Ziet u, dat het in dezelfde lijn ligt? Alleen geef ik graag toe, dat je om een ongeluk te vermijden harmonisch moet zijn met de kosmos en dus afstand doen van het jezelf plaatsnemen tegenover anderen. Je moet de gelijke ontwikkeling van het geheel meer in jezelf verwerken. Is dit duidelijk geworden, is dit voldoende?

❖ *En als men overgaat door ziekte?*

Ziekte. Ook een lichamelijke, dus een organische kwaal is altijd het resultaat van onevenwichtigheid, die bestaat in het eigen bewustzijn. Zodra een volledige evenwichtigheid in het bewustzijn bestaat n.l., origineert de kracht van het "ik" een zodanig veld, dat elke moleculair structuur zich aan de optimum conditie aanpast. Laat ik het eenvoudiger zeggen: Als je persoonlijkheid volledig harmonisch is, is hiermee een psychische kracht - laten we het zo maar noemen - uitgedrukt, die in staat is om elk gebrek van het stoffelijke te helpen overwinnen. Dan worden dus zelfs erfelijk aanwezige organische gebreken langzaam maar zeker hersteld. Of wel - dat kan ook - het gebrek wordt zodanig aangevuld, dat toch een normale en begeerlijke levensconditie ontstaat. Maar op het ogenblik, dat je in jezelf verdeeld bent, heb je niet meer dit geestelijk overwicht op je lichaam. Het gevolg ervan is, dat sommige delen van het lichaam meer dan andere belast worden, doordat u daar impulsen naar toe gaat sturen, die niet bij die organen passen. Noem nu maar een heel eenvoudig feit. U maakt zich voortdurend zenuwachtig, u maakt zich voortdurend boos. Maar reageert dat meestal het sterkst? Maag en darmen, gal eventueel. Maar dat is nu weer iets, daar moeten we mee uitkijken. Want soms kan - en dat is over het algemeen door verbittering, dus door een afwijzen van de wereld - de gal tot een overbodige en overvloedige productie worden aangezet en dan krijgen wij als gevolg daarvan, die neerslachtigheid. Dus dat is weer een kleine andere kwestie.) Ik heb hier hopelijk mee duidelijk gemaakt in ieder geval, dat ziekte voor een groot gedeelte afhangt van innerlijk evenwicht. Innerlijk evenwicht in een bepaalde conditie en omgeving is weer afhankelijk van eigen aanpassingsvermogen. En eigen aanpassingsvermogen staat in directe relatie met eigen bewustzijn. Ook hier dus bewustzijn. Dit is misschien niet prettig voor degenen, die ziek zijn. Die zeggen: "Ja, maar", zijn wij dan zo onbewust?" Troost u, de hele wereld bestaat voor 90 % uit mensen, die ziek zijn. En hetzelfde zien wij onder planten en onder dieren. Het is een normaal verschijnsel in deze fase van bewustwording. Dan gaan we maar weer verder.

❖ *Mag ik nog even iets vragen over mensen, die suïcide plegen? Bijvoorbeeld heel oude mensen, die levensmoe zijn. Hoe plaatst u dit? Ook als een ontevredenheid? Is het altijd verkeerd?*

Nu ja, dat hangt van de beweegredenen af. Kijk eens, zelfmoord - dat moet u goed begrijpen - is een je onttrekken aan levenscondities in de hoop betere te krijgen. En die betere kunnen dan in je idee bestaan in een ondergaan (dus niet meer bestaan) ofwel het idee: nu ja, ik heb het hier zo beroerd, wat ik ook krijg, het kan niet erger zijn! Maar het typische is, dat je daarmee wel de wereld met haar compensaties uitblust maar dat je het probleem, dat dus de aanleiding is tot die zelfmoord met je meeneemt. Wanneer nu een oud mens zelfmoord pleegt, kunnen we zeggen: Ja, daar zijn misschien van uit menselijk standpunt veel factoren, die dat aanvaardbaar maken, zodat je zegt. "Zo erg is het toch niet." Maar voor die mensen is het dan ook niet de kwestie van de zelfmoord. Het is de kwestie dat ze deze begaan hebben om voor zichzelf ergens aan te ontvluchten. Wanneer het anders is, wanneer een oud mens b.v. zelfmoord pleegt, omdat hij weet, dat zijn kinderen hem niet meer kunnen onderhouden en hij

niet tot overlast wil zijn, dan verandert de hele situatie. Want dan is het niet zijn probleem. Het is een probleem van de wereld. En dat blijft achter.

❖ *Het is dus het motief, dat geldt.*

Bij alle daden - zeker in de bewustwording, dus in de kringloop van de ziel - geldt het motief meer dan het gevolg, het resultaat. En dat is maar goed ook. Want als we zien hoeveel goed bedoelde theorieën tot wanhopige worstelingen op deze wereld hebben geleid, zou het anders zelfs voor de besten onder de besten wel eens een heel moeilijke kwestie worden. Wat moeten we dan b.v. zeggen van de man, die in wetenschappelijke ijver de mogelijkheid om het atoom te splitsen ontdekt heeft. Die heeft misschien helemaal niet aan een atoombom gedacht. Zou die nu verantwoordelijk moeten zijn voor alle gevolgen? Neen, nietwaar. Het is de vraag, hoe heeft hij dit gezien, hoe heeft hij dit benaderd. De ontwikkeling verder is die van de mensheid.

❖ *Dan staan we voor het lastige dilemma van de man, Fermi die de eerste atoompiloot maakte in 1940 met de bedoeling daarbij een bom te ontwikkelen.*

Ja, maar nu is de vraag alleen: Heeft hij dit gedaan om een bom te ontwikkelen, of heeft hij een bom ontwikkeld, omdat hem slechts zo de voortgang van zijn onderzoek werd mogelijk gemaakt? Het laatste was n.l. het geval. En daarbij valt dus een groot gedeelte van de verantwoordelijkheid ook wederom op anderen. En hun motieven - niet de gevolgen daarvan - zijn voor hun eigen bewustwording belangrijk en veroorzaken dus het al of niet pijnlijke van overgang en verdere ontwikkeling. Dit was even een afwijking van ons onderwerp. Voordat we nu van de atoombom terecht komen op de vraag of Oud beter is dan Burger of omgekeerd, geloof ik, dat we de volgende vraag moeten nemen.

❖ *Ik heb begrepen, dat de ziel een kracht is, niet afhankelijk noch beperkt door de vorm, die zij bezielt. Is dat juist? Zo ja, hoe kan er dan ooit een onderbreking van bewustzijn zijn voor de ziel?*

Voor de ziel zelve ontstaat een onderbreking van bewustzijn, om dat het bewustzijn nu eenmaal niet inherent is aan de kracht of de onbegrensdeheid daarvan. U moet goed begrijpen, dat de ziel in zichzelf als kracht onbeperkt is. Ze wordt alleen beperkt door haar functie binnen het Goddelijke. Maar het bewustzijn van die ziel is niet in staat om dat allemaal direct te verwerken. In haar simpele toestand - wanneer ze nog niet nadenkt - zal haar bewustzijn inderdaad een dergelijke verschil tussen sfeer en wereld (een overgang dus) eigenlijk niet eens constateren. Het bewustzijn is te klein. Daarna komt ze op een punt, waar het haar mogelijk is om het verschil tussen werelden en de daar bestaan de mogelijkheden voor zich te constateren. Hier onderbreekt het bewustzijn dus op het ene vlak en wordt gecontinueerd op het andere. Van een absolute uitblussing is geen sprake maar wel van een zeer plotselinge wisseling. Dus in ieder geval geen ophouden van bewustzijn. Geen ophouden van bewustzijn. Dat is onmogelijk. Men kan slechts alleen als men de negatieve weg volgt - maar dat ligt buiten ons betoog hier op het ogenblik - komen tot en uitblussing van het bewustzijn door een bewuste zelfontkenning. Maar hierbij vloeit men dan automatisch weer in de vorming van het "ik, dus begint men zijn zelfde gang opnieuw, waarbij een repetitie met mogelijk andere verwerking van het totaal der ervaringen, reeds in het bewustzijn gegrift, plaatsvindt.

❖ *Maar we leren toch altijd, dat de ziel alles in zich sluit.*

Inderdaad.

❖ *Alles. Dat alles wat er bestaat in ons is opgeborgen.*

Het bewustzijn van al wat er bestaat.

❖ *Met andere woorden, dat is een potentieel goddelijk bewustzijn, dat nu actueel wordt.*

Inderdaad. Er is een potentie, die wordt omgezet in kracht. Op het ogenblik der schepping is er de potentie: beleven van het totaal Goddelijke. Dit wordt tot de kracht, of beweging, zo u wilt: beleven in het totaal Goddelijke. Daarna wordt het tot de macht: beleven uit het totaal Goddelijke, met een zelfstandige selectie. Vandaaruit wordt het tot een ondergaan van het Goddelijke. En in het ondergaan van het Goddelijke ontstaat dan de laatste fase zelfrealisatie met erkenning van het Goddelijke. Dit is in het kort. U moet me niet kwalijk nemen, dat ik het kort zeg, maar....,

❖ *Het is eigenlijk het essentiële van uw betoog.*

Dat is de essentie van mijn betoog, herhaald. Ik heb het daarnet in een aantal punten neergezet waarbij ik rekening heb gehouden en met de stoffelijke vorm en het daarmee gepaard gaand geestelijk bewustzijn. Het is niet zo ingewikkeld als het leek.

❖ *Maar u zei daar straks: Dan komt de kracht weer vrij.*

Ja, kijk eens, nu moet u even luisteren: Als ik een accumulator heb (u weet wat een accumulator is?) en ik heb daarin een bepaald aantal ampère, ampere-uur, dan kan ik daarmee dus de inhoud afgeven aan de buitenwereld, 32 ampère-uur. Dan heeft daarmee de accumulator het totaal van zijn functie vervuld. Hij is geworden zoals hij was in het begin, voordat de lading opkwam. Maar de kracht is afgegeven aan de buitenwereld. En zo zou je dus kunnen zeggen, dat wij in het leven, in de kringloop van de ziel, in het begin kracht onttrekken aan het totaal Goddelijke. Komen wij op het menselijk peil, dan zijn wij bijna op de top van de krachten, die wij kunnen onttrekken. Wij nemen uit de kosmos op. Maar nadat wij het menselijk peil verlaten hebben en dus beginnen in het grotere bewustzijn te leven, wordt onze functie er één van scheppen. Want wij gaan nu wat wij dan noemen het goddelijk patroon of de goddelijke wil van uit onszelf bewust vervullen. Vandaar dat ik ook sprak over twee parallelle heelallen. Het ene is Gods heelal, de goddelijke gedachte volmaakt. Die is weerspiegeld in elk wezen. Maar elk wezen realiseert daar delen van en wel achtereenvolgens. Zodat het tweede continuüm bestaat uit achtereenvolgende fasen, die in een tijdsverband samenhangen. Kunt u het volgen? Daar vloeit dus uit voort, dat in de realisatie voortdurend een deel van wat ín je ligt als volmaakte mogelijkheid naar buiten wordt gebracht. Pas wanneer je alles uit jezelf hebt geprojecteerd wat daar als goddelijke volmaaktheid in ligt, ben je in staat die goddelijke volmaaktheid als geheel te accepteren en dus jezelf te zijn. Dan weet je wat je bent. Tot op dat ogenblik geef je kracht af. Maar wanneer je nu ophoudt die eigen schepping in leven te houden, dan is het toch logisch, dat die kracht blijft bestaan. Kracht gaat niet onder. Heus, geloof me, God is de beste econoom, die er bestaat.

❖ *Dus wij zijn eigenlijk net als een accumulator, in de eerste plaats heb je het laden - dat is tot aan de menselijke vorm - en daarna ga je ontladen, afgeven.*

Ja, tot na de menselijke vorm,

❖ *Tot na de menselijke vorm. Maar dan loop je dus leeg op een gegeven ogenblik. Al die ampere-uren heb je afgegeven. Betekent dat dan dat je een wordt met het Goddelijke?*

Kijk eens, het zit eigenlijk zo in elkaar: Wij hebben dus in onszelf op het ogenblik, dat God ons scheidt, een volmaakt beeld van het Goddelijke. Vandaar: We zijn geschapen naar Gods beeld en gelijkenis. Maar nu moeten wij dit voor onszelf realiseren. Dat wil zeggen: wij moeten krachtens hetgeen buiten ons ontstaat elk deeltje van het beeld goddelijke volmaaktheid in ons realiseren. Dat betekent, dat kracht van buitenaf naar binnen toe wordt overgebracht (het proces: laden). Er komt echter een ogenblik, dat we niet genoeg meer hebben alleen aan dit naar binnen dringende. Want wij zien wat het worden moet. En we gaan nu proberen om buiten ons de conditie zo te veranderen, dat zij aan het gerealiseerde gehéél volkomen beantwoorden. Het is net hetzelfde als iemand die een theorie heeft, nietwaar? Wanneer die theorie eenmaal volledig vast zit in zijn hoofd, moet hij haar gaan bewijzen, omzetten in daad, in praktijk. Op deze manier gaat u dan i.p.v. te leven in de schepping a.h.w. de werkzaamheden van het "ik" t.o.v. de schepping richten en staat u buiten het geschapene, zij het dan dat uw bewustzijn. En is met het totaal van het geschapene. Is dat niet te ingewikkeld?

❖ *Dus een omzetting van energie?*

Een omzetting van energie. En daarbij is het eigenaardige, als ik mijn accuvoorbeeld nog even mag voortzetten: Wanneer wij een accu gaan laden, ontstaat er polariteit van platen. (Dat kunt u wel eens vragen aan iemand, die het technisch weet. Die kan het u vertellen. Het is een kwestie van lood-oxydatieven wat er verder bij te pas komt.) Er zijn dus verschillende platen. Wanneer een ontlading heeft plaats gehad, is de polariteit praktisch verwisseld, voor zover ze nog aanwezig is. En dat gebeurt nu bij ons ook. Onze eerste relatie is: Ik ben in God. Als we helemaal klaar zijn, kunnen we terecht zeggen: God is in mij. Dat is nu eigenlijk het hele proces. Eenvoudig genoeg?

❖ *Bij duplicatie van wereldleer sprak u van twee werelden. Maar is het aantal werelden eigenlijk niet ontelbaar en moet de beleving van het totaal dan niet álle werelden omvatten?*

Wanneer ik heb gesproken van werelden, bedoel ik a.h.w. twee scheppingen. Een van God, die volmaakt is. En de andere, die wordt opgebouwd tót de volmaking en voortkomt uit de realisatie van de schepselen. De schepselen, die zich God realiseren en dit voor zichzelf reproduceren. Ik heb hierbij dus geen verschil willen maken tussen aantallen werelden.

Wanneer u alleen voor het aantal werelden, dat zich van uit deze aarde ontwikkelt, een kleine schatting wilt hebben, dat is waarschijnlijk 9000. Maar dat zijn dan werelden en sferen. Wanneer we het over de kosmos uit moeten strekken, dan wordt het getal praktisch oneindig, omdat we daarmee alle mutaties in tijd ook mede moeten gaan berekenen. En als u nu weet b.v. dat een wereld A - dus het punt, waarop het bewustzijn begint - door honderd beleefd wordt, maar dat wereld B zich al splitst in 50 en 50 en zo verder, totdat er 100 werelden zijn en dat van daaruit die werelden weer in een andere combinatie gaan samenvloeien, totdat we tenslotte weer komen tot een wereld, dan zult u begrijpen, dat voor 100 individuen die reeks al betrekkelijke groot wordt. We hebben niet te maken met 100 individuen of een paar miljoen, maar met een aantal dat even oneindig is (of even groot is - laat ik het zo zeggen) als het aantal kleinste delen (protonen en elektronen) aanwezig in dit totale huis. Dat als vergelijking. En als we nu weten, dat een paar miljoen van die dingetjes al gaan in een stofje, dan kunt u het u verder misschien wel indenken. Dus ik heb hier uitdrukkelijk gesproken over de belevings- of bewustzijnswerelden en niet over de feitelijke werelden of sferen. Is dit voldoende?

❖ *Moeten in het Goddelijke het bewuste en het onbewuste elkaar niet altijd compenseren? Volgt daaruit dat tegenover een ziel, die in het Goddelijke terugkeert, een nieuwe ziel als bewustzijn-zoekende kracht weer uitstroomt? En hoe rijmt zich dat met de nacht van Brahma?*

Kijk eens, wanneer we aannemen, dat God en de goddelijke Kracht een automatisme is, dan zou inderdaad dit proces volledig juist omschreven zijn en oneindig moeten doorgaan. We laten echter bij deze stelling een punt buiten beschouwing. In de eerste plaats, dat het totaal Goddelijke groter is dan Brahma. Want boven Brahma staat Brahman. In de tweede plaats, dat Brahma een scheppend bewustzijn is of - zo u wilt - wat ik heb genoemd de wereld van de schepselen. Dus niet de wereld van God. Dat op het ogenblik, dat zo'n bewustzijn zich terugtrekt in het werkelijk Goddelijke, het totaal van de wordingsprocessen, die zich daarbinnen afspeelt, stop staat. Kunt u het volgen? Als conclusie kun je dus zeggen, dat, naarmate het bewustzijn, dat de directe schepping veroorzaakt - en dat is meestal een deel, b.v. een stoffelijke wereld of een bepaalde geestelijke wereld maar nooit het geheel der werelden - wanneer dit bewustzijn voldoende bewust is geworden van zichzelf, zijn scheppende functie dan ophoudt en daarbij dus een uitblussing plaatsvindt, doordat geen nieuwe kracht meer in dit Al toevloeit en alle oude kracht of bewust wending daaruit wegvliedt. Slechts degenen, die werkelijk heel lang en bewust blijven, kunnen in een bewust terugtrekken van de laatste elementen der schepping dus de nacht van Brahma ondergaan als een uitblussing van hun wezen, waarbij echter dit wezen onmiddellijk en met eigen kwaliteiten begaafd wederom opleeft, maar dan wel de gehele nieuwe vormcyclus moet doorlopen. Is dit duidelijk?

❖ *Dat laatste nog niet. Dat degenen, die dit dus niet kunnen volgen, de nacht van Brahma moeten ondergaan. Maar het gedeeltelijk bewustzijn, dat deze zielen dan al hadden verkregen, dat kan niet verloren gaan heeft u gezegd.*

Nou, kijk eens, dan zullen we het heel eenvoudig zeggen. Ik geef u allemaal een opgave. Een aardige opgave b.v. schrijft u allemaal eens een aardige parodie op Jane Eyre van Bronte. Dan kunt u beginnen. De één is vanavond klaar om 12 uur. De ander is klaar - laten we zeggen - over drie weken. Maar nu heb ik gezegd; "Over drie maanden is dit afgelopen." Ik neem alle materiaal in. Het idee houdt u. Wat houdt dat ook in? Dat wanneer er nieuwe boeken worden uitgegeven en u moet opnieuw beginnen, dat u het idee in uw hoofd heeft, maar dat u het eerst weer moet neerschrijven. Ik hoop, dat de anderen het ook begrijpen.

❖ *Hoe verhoudt zich de ziel tot de geest, het gevoel en het verstand?*

Nou om het heel simpel te zeggen: De ziel is de kracht, waaruit alle verschijnselen van kracht kunnen ontstaan. De geest is bewustzijn, d.w.z. een groepering van kracht, maar niet zelve kracht. In de geest treden een aantal factoren op, die wij t.o.v. elkaar kunnen beschrijven als werkingen van verschillend gehalte of van verschillende gradatie. Deze noemen we dan bewustzijn, gevoel en ook weten. En dan hebben we de stoffelijke dépendance daarvan: het verstand. Ik hoop, dat u me niet kwalijk neemt, wanneer ik het verstand wil definiëren als zijnde noch geestelijk noch directe werking der ziel, maar als een onvolmaakte rekenmachine, waarmee de geest probeert een uitdrukking te vinden voor de problemen van haar bewustzijn dank zij de kracht der ziel, die haar hier toe in staat stelt en haar in stand houdt. Is de verhouding zo voldoende de duidelijk? Niet helemaal? Toch wel, maar half en half.

❖ *Weet u wat moeilijk is? Namelijk, dat de kracht van de ziel omgezet wordt in een bewustzijn. Omdat wij kracht en bewustzijn dikwijls gelijkwaardig achten.*

Ja, kijkt u eens, dan zullen wij het heel eenvoudig nemen. U heeft een magnetisch veld. Dan kunt u dat magnetisch veld wijzigen. U maakt gebruik van een enkele spoel misschien. En door de vorm van de spoel te wijzigen, wijzigt u het krachtlijnveld. Kunt u dat volgen? Allemaal? Nou, dan is het heel eenvoudig dit: Door nu het krachtlijnveld te wijzigen - ofschoon de kracht zelve gelijk blijft - kan ik wanneer ik ijzervijlsel strooi, andere patronen krijgen. Neemt u nu de patronen, die krijgen, het bewustzijn, de mogelijkheid tot verkrijgen van patronen. Maar de kracht van het geheel blijft gelijk.

❖ *Maar er moet ijzervijlsel zijn om dat duidelijk te maken.*

Voor u wel, ja. Inderdaad. Ofschoon in feite zou kunnen worden gezegd, dat de kracht zelve om zichzelf te kennen geen ijzervijlsel nodig heeft. Maar dat we dat alleen nodig hebben om voor een mens de kleine wisseling van elektronen kenbaar te maken, die hij anders niet kan zien. Waarmee het bewijs is geleverd, dat elk voorbeeld onvolledig is.

❖ *a. Is de ziel in staat het tempo van de kringloop zelf te bepalen? b. Is gedurende de kringloop omzien naar een vorige gang mogelijk?*

De vraag is heel knap gesteld, want achter het twee de gedeelte zit een heel andere vraag verborgen. Ja, het is voor de ziel mogelijk om haar tempo zelf te bepalen in zoverre voor een tijdloos wezen van een tempo gesproken kan worden. Dat wil zeggen, dat haar eigen honger naar bewustwording, haar al of niet tevreden zijn met het ogenblikkelijk bereikte, bepalen zal in hoeverre zij sneller of minder snel haar weg gaat tot absolute bewustwording, dus in zich het Goddelijke geheel kan erkennen. Omzien naar een vorige fase betekent een fase zien als een afzonderlijk deel van het geheel. Dat kan natuurlijk. Er zijn op aarde veel mensen, die dat graag doen. Die willen weten wat hun vorige incarnatie is. Maar of dat nut heeft? Neen. Want het totale bewustzijn, dat vergaard werd in een bepaalde fase, is altijd het heden mede aanwezig en tegenwoordig. Het is dus alleen maar een déél gaan bezien en daarbij de rest van het geheel tijdelijk verwaarlozen. Iets dat leidt tot misconstrucie, omdat men dan de harmonische verhoudingen niet meer beseft. Is dit voldoende? Niemand reageert dan gaan we weer verder.

❖ *In verschillende lezingen is gezegd, dat wij in vele werelden (misschien zelfs in alle werelden) gelijktijdig zijn, al zijn we ons slechts in één wereld bewust. Hoe moet ik dit zien i.v.m. de ziel?*

Heel eenvoudig. In de ziel is het beeld Gods - dus van het totaal van alle bestaansmogelijkheden en werelden - afgedrukt. De fasen van bewustzijn, die tot elk van deze aparte werelden of mogelijkheden behoren, zullen te alle tijde bestaan, zolang de ziel bestaat. Maar in haar uiting via de geest zoekt zij niet naar een realisatie van alle werelden, doch slechts naar de realisatie van een enkele wereld, waarin zij de oplossing voor een bepaald probleem en dus een uitbreiding van haar haarzelve denkt te kunnen verwerven. Het gevolg is, dat zij zich van één wereld bewust is door een concentratie, waarbij tijdelijk een 'andere' wordt uitgeschakeld. Als u een aardig voorbeeld wilt hebben hiervoor. Een minnend paartje op een bank in het park onbewust van alle voorbijgangers, zelfs van de boswachter, die wat welwillend maar toch genoodzaakt tot storen toeziet.

❖ *Mag ik hierop nog even doorgaan? U zei, dat de ziel zich dus concentreert op een wereld, om zich dit te realiseren voor een probleem, dat zij wil oplossen, waarbij dus de andere tijdelijk worden uitgeblust. Dus is de ziel zich eigenlijk wél bewust van die andere werelden? Ik dacht dat dat alleen maar in potentie bestond.*

Die andere werelden zijn inderdaad wel een potentie. Maar waar het hier gaat o.i een innerlijke wereld, is al wat bestaat te allen tijde bestaand. De ziel kan toch niet een deel van haar eigen wezen tijdelijk afsnijden en wegwerpen? Als u gaat slapen haalt u toch niet uw ogen uit uw hoofd en gooit ze in de asbak?

❖ *Neen, maar dan is de ziel toch niet bewust van die andere werelden. Daar gaat het bij mij om.*

Ze is zich er niet van bewust door haar concentratie. Maar het houdt in, dat zij als die concentratie vermindert - dan zal ik even ook doorgaan op het andere onderwerp - zich wel degelijk daarvan bewust wordt. Het jonge paar voelt een tikje op de schouder, beiden schrikken op, zien ineens in de eerste plaats dat er een park of boswachter staat en ze voelen

zich gegeneerd. In de tweede plaats, dat er nog meer mensen zijn. In de derde plaats dat het koud begint te worden, in de vierde plaats dat het al laat in de nacht is; in de vijfde plaats dat ze ruzie thuis krijgen, omdat ze te laat zijn. Dan hebben ze dus plotseling zes verschillende realisaties, die niet alle op dezelfde plaats op hetzelfde betrekking hebben, tegelijkertijd. Alleen omdat ze de concentratie op dit ene - elkaar - hebben losgelaten

❖ *Dan begrijp ik het toch nog niet. Als de ziel dus wel een bewustzijn heeft van al die andere werelden, waarom heeft ze dan nog de noodzaak om ziek op een te concentreren?*

U kunt lezen, alle letters die hier staan. Waarom leest u dan nog een boek, als u het hele alfabet kent? Omdat u de combinaties van het alfabet tot begrippen nodig heeft om van daaruit te komen tot een begrijpen en weten van datgene, wat ten slotte ook een verklaring is voor uw eigen wijze van leven.

❖ *Ja, dank u wel.*

Dan zijn we nu aan het einde van de schriftelijke vragen en is het dus voor u zaak om eventuele mondelinge vragen nog te stellen, zo u wilt. Anders heb ik nog een kleine uiteenzetting, die ook nog op u wacht.

❖ *Mag ik dan nog en vraag stellen die slechts zijdelings met dit onderwerp in verband staat? Ik lees n.l. in het Evangelie iets over de ziel. Er staat n.l. in een van de hoofdstukken van Mattheus dat Jezus tegen zijn discipelen, die om hem heen verzameld waren, zei: "Voorwaar zeg ik u, daar zijn sommigen van die hier staan, welke de dood niet smaken zullen, totdat zij de Zoon des Mensen zullen hebben zien komen in zijn koninkrijk." Zou u eens willen verklaren, wat hij daarmee bedoelde?*

Ja, u zult begrijpen, dat mijn antwoord slechts zijdelings is in verband met uw vraag en rechtstreeks t.o.v. mijn onderwerp. Kijk eens, de kwestie zit eigenlijk zo: Jezus is adept, is bewuste. Dat wil zeggen, dat voor hem niet meer bestaat de verbodskring van bewustzijn door afzonderlijke concentratie op het "ik" of op delen van dat "ik", maar een realisatie van de goddelijke Kracht. Of deze nu een beperkte goddelijke Kracht is (een van de Sephiroth), een scheppende kracht (Brahma) of de totale kracht (Brahman) - ik gebruik zoveel mogelijk termen, die we al gebruikt hebben - maakt verder voor ons weinig uit. Wij kunnen dit niet nagaan. Maar het koninkrijk van Jezus is het koninkrijk van elke ziel, die zichzelf leert kennen, de harmonie mét God plus het bewustzijn omtrent Gods scheppende gedachte, Gods schepping. Wanneer een ander in zijn leven dus komt tot een voldoende overgave, zal hij diezelfde harmonie beleven en daarmee de Zoon des Mensen zien in al zijn glorie, in zijn werkelijke verhouding tot het totaal der schepping, in de juiste realisatie van diens eenheid met het totaal Goddelijke. Daar heeft u het hele geval. Waarmee dus gezegd wordt, dat dit bewustzijn bereikt kan worden vanuit een menselijk standpunt. En dit impliceert m.i. dan tevens, dat de heerlijkheid en het rijk van de Zoon des Mensen niet is het volledige heelal (de werkelijk goddelijke Gedachte) maar een fragment daarvan, van waaruit men tot een groter scheppende ervaring en werking zal overgaan. Ik hoop, dat dat voldoende is.

❖ *Ik heb nog één klein vraagje: Sommige mensen zijn soms jaren bewusteloos. Wat betekent die tijd voor de ziel?*

Voor de ziel betekent tijd nooit iets. Hij kan hoogstens wat betekenen voor de geest, voor het bewustzijn. En dan is het over het algemeen een gebonden zijn aan één voertuig, terwijl anderzijds de realiteit van een tweede wereld wordt ervaren met de beperkingen, die door de binding aan het voertuig ontstaan. Kunt u het volgen?

❖ *Dus zo iets als een droomwereld.*

Een droomwereld. Maar een droomwereld, die zo reëel kan zijn, dat wanneer je daar gewond wordt, die wond zich in het lichaam toont. En wanneer je daar sterft het aan een hartverlamming kan zijn. Zo reëel is het.

❖ *Er wordt in de Bijbel dikwijls gesproken over het "schade doen aan de ziel". Hoe kan men schade doen aan een ziel? Of is de vertaling fout?*

Neen. De vertaling is wel redelijk. Kijk eens, schade doen aan de ziel in de zin van haar vernietigen of beschadigen is niet mogelijk. Maar de ziel wordt in de Bijbel niet gebruikt als een afzonderlijke kracht. Ze wordt gebruikt voor geest en goddelijke Kracht tezamen. Wanneer we nu in het bewustzijn van de geest een factor scheppen, die bepaalde problemen in een nieuw vlak zet, waardoor de beantwoording daarvan onmogelijk wordt, hebben we een innerlijke verdeeldheid geschapen. Het normale proces van bewustwording en zelfrealisatie is

stopgezet en als zodanig staat de ziel dus verder van haar absolute realisatie van zichzelf af of van de harmonische eenheid met God en de ziel de terugslag krijgt

❖ *Het is dus schade aan de geest, waarvan de ziel als regressie.*

Juist, dus om het nu heel eenvoudig te zeggen: Wanneer ik u nu zo woedend zou kunnen maken dat u een apoplexie krijgt, heb ik U op mentaal gebied gekwetst met het gevolg dat u lichamelijke schade lijdt. (Waarmee ik niet wil zeggen, dat u aanleg hebt voor zoiets, dat staat er helemaal buiten.) Ik wil met dit voorbeeld alleen aangeven, dat op een gegeven ogenblik de gevolgen van b.v. een stoffelijke handeling hoofdzakelijk geestelijk, kunnen zijn; of omgekeerd van een geestelijke handeling b.v. voornamelijk stoffelijk. Dat verschillende delen van het menselijk wezen dus onderling zoveel verband houden, dat een wederzijdse beïnvloeding mogelijk is. En dat bestaat nu ook voor de ziel, die je zou kunnen noemen de levenskracht én de geest, die de uitdrukking, de realisatie daarvan is. Wanneer ik schade toebreng aan de geest, zal dit automatisch voor de ziel betekenen, dat ze die realisatie, die absolute harmonie niet zo gemakkelijk bereikt, dus dat ze schade lijdt.

❖ *Juist. Maar ik dacht juist, dat de ziel pneuma was en de geest psyche of iets dergelijks en dat er hier een verandering gekomen was in de vertaling.*

Ja. Kijk eens, wij gebruiken nu hier in deze kringen een vaste formulering. Maar als u weet, dat er op aarde door de verschillende landen heen gerekend alleen in deze tijd meer dan 190 absoluut verschillende definities van het begrip 'geest' bestaan, waarbij in andere landen dit begrip vaak weer 'ziel' heet en omgekeerd, dan zult u wel begrijpen, dat we hier wel zeer voorzichtig moeten zijn en dat we die interpretatie absoluut moeten afstemmen op hetgeen bedoeld is. Uit de Bijbel blijkt, dat God de geest of de ziel inademt (de adem Gods). En die twee worden als identiek beschouwd. Wij kunnen dus aannemen, dat in het gehele geschrift van de Bijbel dezelfde religieuze opvatting prevaleert.

We zijn klaar allemaal, ja? Goed. Dan ben ik u toch nog een klein stukje lezing schuldig. Tenzij u zegt: We hebben nu genoeg gehad, laat ons in Godsnaam naar huis gaan. Ik heb in het begin zeer kort en dus zeer compact het totaal van de gang van de ziel, zoals wij die hebben leren kennen, weergegeven. Maar vanuit menselijk standpunt kunnen we het nu misschien ook wat eenvoudiger zeggen. Dan moet u eens luisteren. Wanneer u leeft, maakt u een kringloop door. Want u leeft hier in de stof. U wordt geboren, u wordt ouder, u gaat over. En uit die overgang kunt u weer geboren worden in die wereld, of in ieder geval weer een contact krijgen met een wereld. Op deze manier krijgen we dus een kleine kringloop. Die kringloop kan alle geestelijke werelden inhouden. Want als u overgaat, kunt u komen in een hel, u kunt komen in een hemel maar u kunt ook verschillende helle-sferen en een "hemel" sfeer in één fase meenemen. Het is dus lang niet zeker, dat een zo'n kringloop altijd uit vaste bestanddelen bestaat. Dit wordt bepaald door uw eigen bewustzijn. Zeker is alleen dit: Wanneer u geboren wordt, moet u sterven. Ook wanneer u leven kunt zolang u wilt, zult u toch moeten sterven. Want er is een ogenblik, dat de stoffelijke wereld alleen niet meer beantwoordt aan uw eisen. Of het nu vrijwillig is of een gevolg van onbewust zijn, overgaan doet u, nietwaar? Hetzelfde geldt voor alle andere sferen. Of u ze nu erkent of niet, ze hebben voortuigen, die mee behoren bij de beheersing van de stof. Ook de allerhoogste geest, die zich op aarde manifesteert, zal gebruik moeten maken van tussenstoffen - dus fijnere materiele-constructies - die tezamen weer die hellen en die hemelwereld, enz. a.h.w. inhouden. Het gevolg is dus, dat u eerst deze kringloop maakt. Maar wanneer u terugkeert in de stof of een nieuw contact krijgt met de stof, dan is uw bewustzijn - en dat bewustzijn is een beeld van het "ik" a.h.w. plus de verhouding van het "ik" - op de wereld eventueel uitgebreid. Neem nu maar een klein kind. Een klein kind loopt altijd op de kachel te slaan. Op een gegeven ogenblik gloeit het. Hij vindt dat heel mooi en slaat er nog een keer op. Hij brandt zijn hand. De volgende keer weet het: wanneer daar rood licht in de kachel zit, moet ik eraf blijven. Op die manier leert u ook. Dat wil dus zeggen, dat uw totaal bewustzijn bij elke omwenteling iets groter wordt. Als u nu alleen bestond uit stof en ziel, dan zou dat niet mogelijk zijn. Maar u bestaat uit geest en stof, beide gedragen door de ziel. En die geest bestaat weer uit vele voortuigen of vele sferen. Elke omwenteling dus in de kleine kringloop is niets anders dan een realisatie van al uw bestanddelen die op het ogenblik volgens het bewustzijn gehanteerd kunnen worden. Dat is toch duidelijk. Nu kunt u het volgen. Zonet heb ik u n.l. veel meer verteld en toen was dit hele verhaal een kort zinnetje. Wanneer ik nu elke keer die loop heb gemaakt, waarbij alle in het bewustzijn hanteerbare voortuigen, voor mij tijdelijk een wereld zijn geweest, kom ik met die

ervaring terug op mijn punt van uitgang. Het gevolg is, dat de volgende fase een hoger bewustzijn draagt. Altijd. Ook wanneer u negatief streeft. Uw bewustzijn wordt groter. Daarmee komt u weer tot dezelfde kringloop en zo breidt u dat steeds verder uit.

Wij hebben nu dus gekregen i.p.v. een enkele cirkelgang een reeks als een spiraal aaneensluitende cirkels, die tezamen een rechte lijn gaan vormen. Maar die rechte lijn is ook niet juist. Want wat gebeurt er? Wanneer wij op het hoogste punt van ons geestelijk vermogen zijn, in de hoogste wereld, die wij kunnen bekleden, dan zien wij een aantal andere werelden tegelijk. Alles ligt dicht bij elkaar. Hoe verder wij naar de materie gaan, hoe meer de zaak van elkaar afstaat. Neemt u een rechte spiraal en buigt u haar. Aan de binnenzijde zit alles dicht bij elkaar. Aan de buitenzijde komt spatie. U kunt het beeld nog volgen, nietwaar? Maar wanneer die buiging wordt voortgezet (als er een buiging is), dan moet er een ogenblik zijn, dat bij een gelijkmatige buiging beide uiteinden elkaar ontmoeten. Dan hebben we een cirkel. En nu moet u niet denken, dat het beginpunt van die cirkel God heet. God, dat is het punt, waar omheen de cirkel zich beweegt, plus de cirkel zelve. De weg die wij maken, dat zijn wij. Dus wij zijn het weggetje, dat gemaakt wordt. Het punt van begin heet het punt van chaos. Dat heet het punt van chaos, omdat daarbij noch kracht noch vorm betekenis hebben. In het begin is dit zo, omdat je geen bewustzijn hebt. Aan het einde is dit het geval omdat je je gerealiseerd hebt, dat alleen de God belangrijk is en het verschijnsel als zodanig niet. Wanneer die cirkel nu gesloten is, wil dat dus lang niet zeggen, dat ze plotseling uitgewist wordt, zodra u zich op God richt. Dat wil alleen maar zeggen, dat u door één te worden met God al die fasen, al die cirkeltjes tegelijk activeert. U bent van alles even ver verwijderd. Zo kan het leven zelve voortbestaan, maar de entiteit dit niet meer als zijn "ik" beleven. Kunt u dát volgen?

Stel, dat ik een knikker heb, die in zo'n gootje loopt. Nu is dat gootje zo gebouwd, dat het om een middelpunt heen gaat. Zolang die knikker zich beweegt, is ze deel van een cirkelgang. Zij is de beweging in de bestaande mogelijkheid. Dit kunt u volgen? Maar op het ogenblik, dat ik die knikker in het midden leg, is ze even ver verwijderd van elke cirkel, van elk punt van de cirkel. Hier hebben we de cirkel, de spiraal. Wanneer u eenmaal uw bewustzijn vereenzelvigd heeft met God, u bent daar in opgegaan, dan bestaat die cirkel nog wel. Maar u, die zich via deze cirkel bewogen hebt, bestaat niet meer in die cirkel. Maar u bestaat in het middelpunt, waarvan - door een betrekkelijk kleine kracht - u op elke willekeurige fase weer zoudt kunnen beginnen. Dat houdt dus in, dat wanneer tijd is de beweging langs die spoel, die een cirkel is geworden

❖ *Een solenoïde.*

Ja, het is een gevaarlijk woord, solenoïde. Want als ik het hier gebruik, zou het mogelijk zijn - wat me al eens is overkomen - dat iemand denkt aan adenoïde, omdat het een gespecialiseerde uitdrukking is. Dan krijgen we eigenaardige misverstanden. Als we dit nu eventjes goed kunnen begrijpen. Die spoel zelf bestaat, dat is de schepping de goddelijke Gedachte. Wanneer wij in harmonie zijn mét de goddelijke Gedachte, beleven we al die dingen gelijk. Nu is die goddelijke Kracht niet alleen het middelpunt, maar vindt haar bron in het middelpunt en breidt zich uitstel, hier is een lamp, maar het licht breidt zich uit tot om de hele cirkel heen. Stel nu, dat het licht het goddelijk Bewustzijn is. Dan zult u deel hebbende aan het middelpunt, het licht, ook het totale bewustzijn kennen. U kent alle fasen van alle levensmogelijkheden die voor u bestonden, gelijktijdig. Maar dan is dus de cirkel zelf ledig. En dan kan het gebeuren, dat een ander diezelfde cirkelweg gaat, voor zichzelf die anders interpreterend. (Twee mensen, die eenzelfde straat langs lopen, zien misschien heel iets anders. De één kijkt naar de winkels, de ander kijkt naar de bloemetjes en de derde kijkt naar de mensen. Maar het is diezelfde gang.) Uw kennis van die gang maakt het u dan mogelijk om vanuit het middelpunt scheppend in te grijpen. Dus te trachten die ander bij een fout in interpretatie er op te wijzen, waar hij die fout maakt. Zoals God zonder ons te dwingen door Zijn licht ons vele details soms doet zien of mogelijk maakt te zien, die ivo anders zeker voorbij zouden zijn gegaan, maar die we ons zelf moeten realiseren, want dat doet Hij niet voor ons. Zo gaat die kringloop dan niet alleen door verschillende werelden, maar door het totaal van wat wij de tijd noemen, het totaal der verschijningsmogelijkheden. Als ik dit beeld nu heb gebruikt, kunnen we wel gaan zeggen: Er bestaat een oneindig aantal van die tot cirkel geworden spiralen. Maar we kunnen het veel simpeler zeggen. Er is één grote weg. Er is maar een spiraal. Dat is de weg, die alle zielen gaan. Want dit is de weg die als mogelijkheid in hen werd gelegd. Deze rondgebogen spiraal, die gaat van chaos tot chaos, is de goddelijke

Gedachte, is het scheppingsplan. Wie zich deze gerealiseerd heeft, kent de volmaakte symmetrie en harmonie van deze zeer mooie, ingewikkelde en volledige structuur. Hij kent alle dingen gelijktijdig en heeft zijn einddoel bereikt. Maar wij kunnen niet van uit elk willekeurig punt naar dat middelpunt gaan. Want in dat geval zou een deel van onze weg blind blijven. Dat zouden we niet kennen. Wat we wél kunnen doen is van elk punt tot het Goddelijke gaan en in het Goddelijke kracht vinden (dus de goddelijke harmonie aanvoelen), waardoor ons beeld van de weg, wanneer we op het punt van uitgang terugkeren, beter wordt. We kunnen dan veel sneller de zelfde weg afleggen, hetzelfde bewustzijn verwerven. Maar we zullen de totale weg van chaos tot chaos allen moeten afleggen. Met alle mogelijk heden en varianten, die erin zitten. Hoe dichter wij bij de goddelijke harmonie staan op een bepaald punt, hoe zuiverder het voor ons mogelijk wordt kracht te putten uit het Goddelijke en de volgende fase versneld te doorlopen. Die eenheid met het Goddelijke ontstaat nooit aan de buitenkant (stof) maar altijd aan de binnenkant. Het contact met het Goddelijke in de kringloop der ziel ontstaat binnen de kleine kringloop op het hoogste punt, waarbij het hoogste bewustzijn een zo groot mogelijke harmonie met het totaal van de schepping tracht te bereiken. Weerkaatsing daarvan in elke fase is verder mogelijk. Dan hoop ik, dat ik daarmee het geheel nog iets eenvoudiger heb gemaakt door het verschaffen van bijkomstige gegevens. Dan blijft ons verder niet veel meer over. Heeft u nog een bepaalde wens op het ogenblik?

❖ *Mag ik nog even op het beeld van de solenoïde terug komen? Dat middelpunt is de tijdloosheid, terwijl de solenoïde de tijd is.*

Solenoïde én middelpunt zijn even bewegingloos en dus even tijdloos. Tijd is het verschijnsel, dat optreedt, wanneer u zich beweegt langs de solenoïde.

❖ *Dus degene, die in het middelpunt staat, is tijdloos.*

Altijd. En het verschijnsel zelf ook. Dat kunt u in het eerste deel terugvinden, wanneer u het bestudeert. De goddelijke Gedachte is het totaal van uw solenoïde, nietwaar? Onze beleving daarvan echter is meestal maar een paar windingen. Dat is ónze wereld. En wij voegen dus schakel na schakel tot een beeld in onszelf, totdat eindelijk een identiciteit met het geheel bereikt is en wij - in het middelpunt staande - het totaal van het geschapene evenzeer kunnen zien als God Zijn schepping.

Vrienden, ik geloof, dat er niet veel meer te zeggen overblijft. Ik heb u rijkelijk de gelegenheid gegeven uw gemoed te luchten, wanneer u dat wilde. We zullen dan deze zitting hiermee besluiten. Ik ben voor sommige van de vragen, die ik ontvangen heb, zeer dankbaar, omdat ze niet alleen een zekere kennis maar ook een poging tot begrijpen inhouden. Dat is zeer belangrijk. Een poging tot begrip en een póging tot harmonie - onthoudt u dat vooral! - brengt begrip en brengt harmonie, mits wij niets forceren. En zo gaat het hier ook. Ik heb erg prettig met u kunnen werken. U heeft alleen wat te zeer gesteund - eerst in gedachte en later ook in de pauze - onderling bij het eerste gedeelte. En dat wil ik u dan in dit geval niet euvel duiden. Ik wens u een zeer gezegende avond en een steeds wassend begrip ook voor deze dingen.